

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1068

van **EMMILY TALPE**

datum: 21 september 2021

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Impact landbouwsubsidies - OESO-studie

In de aanloop naar de World Food Summit van de VN verschijnen er heel wat rapporten over de impact van landbouwsubsidies. Globaal gezien gaat er jaarlijks 600 miljard euro aan ondersteuning in brede zin naar de landbouw. Dat betekent dus niet alleen rechtstreekse steun met belastinggeld, maar ook tarieven op import en export en publieke middelen voor onderzoek en ontwikkeling en voedselhulp. Alles samen vertegenwoordigen de steunmaatregelen een bedrag dat overeenkomt met een kwart van de toegevoegde waarde in de landbouw.

In een kleine groep van landen zijn de lasten groter dan de steunmaatregelen. Drie kwart van alle landbouwsteun gaat naar de producenten, het grootste deel daarvan zijn geen rechtstreekse betalingen maar manieren om de prijs te ondersteunen in het voordeel van de producenten. De belangrijkste Europese subsidies zitten in de tabel onder "Other producer support" in de vorm van directe betalingen. De EU zit ongeveer rond het OESO-gemiddelde wat betreft steun aan landbouwers, maar de samenstelling van die steun is minder verstorend dan het gemiddelde en minder verstorend dan vroeger.

Specifiek voor Europa heeft de OESO aanbevelingen in haar rapport. De ambities van de Farm-to-Fork-strategie zijn de juiste, maar het is niet altijd duidelijk hoe de gekozen doelstellingen (denk aan de 25% bio of het verlaagde pesticidegebruik) een impact gaan hebben op productiviteit en duurzaamheid van de Europese landbouw en in welke mate ze gaan bijdragen aan de ambities op vlak van duurzaamheid en veerkracht van het voedselsysteem. Voor een warmer en droger wordend Europa gaat er bovendien te weinig aandacht naar de rol van een gezonde waterhuishouding.

1. a) Hoeveel bedraagt de totale landbouwsteun aan de Vlaamse landbouw? Graag een overzicht van de rechtstreekse steun, de tarieven op import en export en het geld voor wetenschappelijk onderzoek.
- b) Welk aandeel van de totale landbouwsteun gaat rechtstreeks naar de producenten?
- c) Welk aandeel van de totale landbouwsteun gaat naar
 - i. de rundveehouderij;
 - ii. de melkveehouderij;
 - iii. de suikerbietentelers;
 - iv. de groenteteelt;

v. de fruitteelt?

2. Hoe is deze landbouwsteun geëvolueerd sinds de start van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) 2014?
3. Hoe zal deze landbouwsteun evolueren tijdens het nieuwe GLB 2023-2027?
4. Welke conclusies trekt de minister uit de aanbevelingen in het OESO-rapport ten aanzien van de Europese landbouw voor Vlaanderen?
5. Zal de gekoppelde steun in het nieuwe Vlaamse GLB geheroriënteerd worden?

Zo ja, op welke manier?

6. a) Wat is de stand van zaken van de hervorming van de gespecialiseerde zoogkoeienpremie naar een duurzamer alternatief?
b) Welke nieuwe inhoudelijke accenten zullen worden gelegd?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 1068 van 21 september 2021

van **EMMILY TALPE**

1. a. Tabel 1 geeft een zo compleet mogelijk overzicht van de uitbetaalde landbouwsteun in miljoen euro voor 2020. Het gaat om de betalingen voor Pijler 1 en Pijler 2 van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de Europese Unie en een aantal andere maatregelen. Pijler 1 is onderverdeeld in markt en rechtstreekse betalingen. Pijler 2 omvat uitbetalingen in het kader van het plattelandsontwikkelingsbeleid. De bedragen voor markt omvatten in hoofdzaak de uitgaven voor de Gemeenschappelijke Marktordening Groenten en Fruit via de producentenorganisaties (PO's). De rechtstreekse betalingen van Pijler 1 omvatten voornamelijk ontkoppelde steun naast de gekoppelde premies. De belangrijkste uitgaven binnen Pijler 2 zijn de verstrekte investerings- en vestigingssteun via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) en de steun voor agromilieu- en klimaatmaatregelen. In pijler 2 betreft het ook Vlaamse cofinanciering. De budgetten voor wetenschappelijk onderzoek zijn niet opgenomen in de tabel. De steun voor toegepast wetenschappelijk onderzoek aan ILVO bedroeg in 2020 7,324 mio euro.

Import- en exporttarieven is douanebevoegdheid. De landbouwadministratie beschikt dan ook niet over deze cijfers.

Tabel 1. Uitbetaalde bedragen in 2020 in miljoen euro voor pijler 1 (markt en rechtstreekse betalingen) en pijler 2 (plattelandsontwikkeling) van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, en een aantal overige maatregelen, in miljoen euro

Pijler 1	markt	groenten en fruit	55,0
		melk, vlees en eieren	0,7
		Afzetbevordering (promotie)	4,0
		subtotaal	59,7
	rechtstreekse betalingen*	basisbetaling	132,7
		vergroening	67,1
		Betaling jonge landbouwer	4,5
		zoogkoeienpremie en kalverpremie	24,5
		overige**	0,7
		subtotaal	229,5
Pijler 2	agromilieu- en klimaatmaatregelen en bio*		28,5
	investerings- en vestigingssteun		50,9
	opleiding, advies en innovatie		6,0
	platteland		3,1
	leader		3,0

	overige	3,1
	subtotaal	94,6
Overige	brede weersverzekering*	8,8
	Covid-steun (noodfonds sierteelt en aardappelen)	15,3
	zorgboerderijen	1,3
	subtotaal	25,4
Totaal		409,2

* voor oppervlakte gebonden maatregelen zijn het de bedragen per campagne (campagne 2020 betreft de ingediende aanvragen in de verzamelaanvraag in 2020); voor de overige maatregelen zijn het de uitbetaalde bedragen in het kalenderjaar (jan – dec 2020).

** financiële discipline voor campagne 2020 is nog niet uitbetaald.

Bron: Departement Landbouw en Visserij

- b. Het is niet éénduidig wat voor steun rechtstreeks naar de producenten gaat maar ook onrechtstreek kan de producent ook begunstigde zijn. De steun voor de Gemeenschappelijke Marktordening Groenten en Fruit verloopt via PO's. Een beperkt deel van de marktsteun gaat naar schoolmelk en schoolfruit (1,6 miljoen euro). De budgetten voor afzetbevordering (promotie) gaan niet rechtstreeks naar de producenten. Daarnaast was binnen Pijler 2 de steun voor platteland en Leader en een deel van de categorie overige niet bestemd voor de producenten. Dit is wel het geval voor de rechtstreekse betalingen, de agromilieu- en klimaatmaatregelen, de investerings- en vestigingssteun van het VLIF, de brede weersverzekering, en de covid-steun.
 - c. Aansluitend op de toelichting bij het antwoord op deelvraag b is het exacte aandeel van de totale landbouwsteun die gaat naar de rundveehouderij, melkveehouderij, suikerbietentelers, groententeelt en de fruitteelt niet gekend bij mijn administratie.
2. Het budget voor rechtstreekse betalingen in pijler 1 is over de periode 2014–2020 in dalende lijn als gevolg van de externe convergentie (dit is een herverdeling van de rechtstreekse betalingen tussen lidstaten) en een toenemende transfer van de middelen in Vlaanderen naar Pijler 2. Het budget voor pijler 2-maatregelen wordt best voor het totaal van de periode bekeken, gezien er geen jaarlijkse enveloppes per maatregel zijn.
 3. De pijler-1-steun wordt op Europees niveau hervormd naar een basisinkomenssteun voor duurzaamheid en steun om op vrijwillige basis deel te nemen aan zogenaamde eco-regelingen. Op deze manier worden landbouwers voor inspanningen voor milieu- en klimaat die verder gaan dan de conditionaliteit voor basisinkomenssteun, die op zich reeds een aanscherping zijn tegenover de randvoorwaarden in het huidige GLB. Tegelijk wordt de tweede pijler versterkt zodat beide pijlers samen een pakket vormen in een gezamenlijk GLB-strategisch plan voor de periode 2023-2027 dat een duurzame en concurrerende landbouw bevordert dat in het levensonderhoud van landbouwers kan voorzien en een gezonde en duurzame voeding voor de samenleving kan bieden in een leefbaar platteland.
 4. Ik deel de bezorgdheid die de OESO heeft over de toenemende droogte in Europa en dat de komende jaren sterker ingezet moet worden op waterbeheer. Ik ben het eveneens eens met het belang van goed werkende risicobeheersinstrumenten. Ik zal hier de komende jaren aan werken. U weet dat ik werk aan de uitwerking van een voedselbeleid in Vlaanderen. Ik neem hierin de bezorgdheid mee van de OESO dat dit beleid ook aandacht moet hebben voor de problematiek van voedselzekerheid.

5-6. Er wordt inderdaad aan een hervorming van de huidige gekoppelde steunregeling gewerkt. In overleg met de Europese Commissie en de stakeholders bekijken we wat de mogelijkheden zijn om voorwaarden naar multifactoriële duurzaamheid op te nemen in een gewijzigd kader.